

(Глас јавности, 1. и 2. 12. 2008)

Именовање Хилари Клинтон за државног секретара у администрацији Барака Обаме, која преузима кормило САД 20. јануара 2009. године, представљало је изненађење за посматраче америчке политичке сцене. Позната као снажна личност неспремна на примање налога других и на ма какав тимски рад уколико она сама није на челу тог тима, госпођа Клинтон ће по свој прилици америчку дипломатију водити у духу смерница зацртаних током два мандата њеног супруга од јануара 1993. до јануара 2001. године.

Обамин главни мотив вероватно је био да иначе веома утицајне “Клинтонисте” инкорпорира у свој тим и на тај начин задовољи један значајан део естаблишмента Демократске странке. Он се при том држи става Линдона Џонсона од пре скоро пола века, који је именовање једног свог политичког противника у свој кабинет објаснио ставом да је „боље да кучкин син буде унутра и одатле пљује напоље, него обрнуто“.

За Србе именовање Хилари Клинтон представља крајње непријатну вест. Она се дичи улогом коју је, по сопственом, тврђењу, играла у доношењу одлуке о бомбардовању Србије марта 1999. године: “Вршила сам притисак на Била да крене са бомбардовањем. Недопустиво је да се такве ствари догађају крајем двадесетог века у коме смо искусили холокауст. Чему служи НАТО, ако не да брани наше вредности и начин живота?”

Госпођа Клинтон од ових ставова неће одступити јер они представљају камен-темељац њеног погледа на проблематику Балкана. У тврдом ставу према Србима она види најсветлију тачку наслеђа свог супруга. До које мере балканска опсесија игра значајну улогу у њеном свету постало је јасно и из две лажне тврдње које је она изнела као тобожњи доказ сопствене квалификованости за државничку улогу.

У постмодерном свету у коме је лаж постала истина, у коме је гола агресија “хуманитарна интервенција”, лажи Хилари Клинтон о улози коју је играла на Балкану само указују какав ће бити карактер њене дипломатије. Најкраће речено, она ће следити узор који је у другом Клинтоновом мандату зацртала Медлин Олбрајт, која је иначе њен лични пријатељ.

Нема сумње да ће фокус Барака Обаме првенствено бити на домаћем терену, где финансијска и економска криза САД наставља да се продубљује без краја на помолу. Са Обаиног становишта савршено је логично да госпођи Клинтон остави простор за изградњу мелодрамски важне улоге на светској сцени, уколико то значи да га клинтонисти неће ометати у његовом пројекту редистрибуције економске и политичке моћи код куће.

Хилари Клинтон већ је најавила да ће фокус њеног ангажмана бити на изналажењу формуле за трајни мир између Израела и Палестинаца. Она, међутим, важи за безрезервног израелског пријатеља, што је колумниста Џерузалем поста Даглас Блумфилд окарактерисао на следећи начин: „Још ниједан државни секретар није дошао на тај положај са тако снажним произраелским ставовима и са тако блиским везама са јеврејском заједницом“.

У кабинету Барака Обаме Хилари Клинтон ће вероватно да се залаже и за мање одлучну варијанту повлачења из Ирака него што је новоизабрани председник наговештавао током предизборне кампање. Она је, наиме, у Сенату гласала за рат у Ираку. Осим тога, пре него што је америчка инвазија почела, изјавила је да Садам Хусеин поседује арсенал хемијског и биолошког оружја и да блиско сарађује са терористима Ал Каиде. Као што знамо, ниједно ни друго напросто није било тачно. Тешко је очекивати од жене која је подржавала ирачки рат и понављала лажи употребљене да би се он оправдао да сада приступи одлучним политичким мерама за његово окончање и ублажавање његових последица. Далеко је вероватније да ће се Хилари Клинтон залагати за америчко војно присуство нешто мањег обима, под неком новом етикетом, али неограниченог рока трајања.

У Авганистану пак, уместо смањеног ангажмана, Хилари Клинтон ће се залагати за ескалацију војних акција и за повећање броја америчких трупа. Што се Ирана тиче, она је током кампање звучала оштрије и од самог Џона Мекејна и изјавила да ће САД напасти Иран уколико Иранци нападну Израел. Ипак, мало је вероватно да ће она сада тежити ескалацији напетости са Техераном из два разлога:

Као прво, њој је потребна макар индиректна иранска подршка у евентуалном пакету мера за мир између Израелаца и Палестинаца, имајући у виду да Иран контролише покрет Хезболаха у Либану и да има великог утицаја на режим Башира Ал-Асада у Сирији. Као друго, с обзиром на тешку економску кризу, амерички пословни кругови нипошто неће прихватити ескалацију напетости у персијском заливу који би могли да поново гурну цену нафте у стратосферу. Иран би у случају америчке војне акције врло лако могао да блокира Хормуски мореуз и да класичним ракетама онеспособи изворе нафте на јужним обалама Персијског залива у Кавајту, Емиратима и Саудијској Арабији. Донекле је утешно што ће Хилари Клинтон вероватно да буде мање склона у заостравању односа САД и Русије него што би желели неки од Обаминах сарадника, а пре свега родоначелник русофобије у Америци, Збигњев Бжежински, и његов син Марк. Госпођа Клинтон је критиковала одлуку Бушове администрације да распореди елементе противракетне одбране у Чешкој и Пољској и може се очекивати да ће она тежити замрзавању тог пројекта премда неки формално одустају од њега. Нажалост, када је реч о ширењу НАТО савеза ка истоку, она вероватно неће одустати од своје у више наврата изражене подршке уласку Украјине и Грузије у Алијансу.

Са именовањем Хилари Клинтон као прве личности америчке дипломатије коначно падају у воду јалове приче које су се могле чути са разних, па и веома високих места у Београду непосредно после Обамина победе да тобоже предстоји нека промена америчке политике на овом подручју. Под њеним руководством промена може бити само нагоре: за разлику од Џорџа Буша и његовог спољнополитичког тима, она гаји према Србима груби анимозитет који није подложен омекшавању нити рационалном убеђивању.

У свему је срећна околност што глобална позиција Америке слаби и опада, али је тешко замислити да би садашња власт у Београду из те чињенице могла да извуче поуке. Глобални цар нема одело, али се на Балкану он још прави као да је неприкосновени господар ситуације. Све док локални актери не предузму смеле кораке да тестирају његову све видљивију немоћ, неког бољитка за Србе и Србију нажалост неће бити.

Хилари Клинтон је тврдила да је током посете Македонији у пролеће 1999. године издејствовала од власти у Скопљу дозволу за улазак албанских избеглица са Косова, иако је избеглицама био омогућен улазак у БЈР Македонију данима пре доласка госпође Клинтон.

Још је индикативнија тврдња Хилари Клинтон да је марта 1996. године ризиковала живот током наводно опасног пута по Босни, укључујући снајперску ватру на аеродрому

Мелодрама на светској сцени

Пише: Срђа Триковић

среда, 03 децембар 2008 16:37

у Тузли - при чему се имплицира да је ватра долазила са српских положаја. Као што знамо, међутим, рат у БиХ је окончан Дејтонским споразумом пола године пре посете гђе Клинтон Босни и да је постојала најмања опасност њена посета не би била реализована.